

[K. J. Mortensen.]

lovforslaget er formuleret på denne måde, at afgøre, om ejendommen er erhvervet med dette formål. Det vil i hvert fald blive vanskeligt for det offentlige at modbevise dette.

Jeg tror også, det kan blive nødvendigt med en skarpere formulering af § 5, stk. 1, punkt 4, hvor man taler om udnyttelse af forekomster til eget brug eller en anden tilsvarende begrænset udnyttelsesret. For hvis dette kan ske uden tilladelse, og uden at der pålægges retablering, kan vi stadig væk opleve, at der kommer det ene månekrater efter det andet rundt omkring i Danmarks natur. Nu drejer det sig selvfølgelig ikke om de tilfælde, hvor en landmand tager én trillebørfuld grus, men vi ved godt, at der flere steder tages temmelig store mængder, der tages med den begrundelse, at det er til eget brug; det er nok ikke altid rigtigt, men så lang tid man kan skyde sig ind under det, har man ret til det.

Jeg håber også, loven vil bevirke, at der stilles så store krav om, at der stilles fornøden sikkerhed for opfyldelse af betingelser om retableringspligt, at man er sikker på retableringen. Der er allerede i dag i de givne tilladelser fra landbrugsministeriet opstillet krav om retablering, men da dette ikke følges op og kontrolleres, må vi erkende, at vi rundt omkring i landet har mindre grusgrave, som aldrig bliver retableret.

Jeg mener for så vidt, at selve indvindingen af råstoffer i landjorden skulle pålægges en afgift, således at ministeriet var i stand til at gennemføre den tidligere nævnte undersøgelse uden udgifter for det offentlige; ligesom man igennem denne afgift måske kunne få penge til, at det offentlige kunne gå ind i retableringen, således at de områder, som man nødvendigvis må udnytte af hensyn til bygning af motorveje osv., kan komme til at se ordentlige ud og blive friarealer. Jeg mener i øvrigt, at det må være rimeligt med denne afgift, når et privat firma påbegynder en sådan udnyttelse af råstofferne i jorden, for jeg mener stadig væk, at det må være samfundet, der ejer det, der ligger under jordoverfladen. Det kan ikke være rimeligt, fordi man køber et stykke jord, at man så har ret til alt det, der ligger under de øvre jordlag. Det må være sådan, at det er det offentlige, der ejer un-

dergrunden, både på landjorden og på søterritoriet, hvorfor jeg gerne ser, at man skærper loven og indfører en afgift også for indvinding af råstoffer på landjorden.

Med hensyn til den i forslagets § 11 omtalte eneretstilladelse ser jeg gerne, at dette gennemføres. Jeg har indtryk af, at der siden lovforslaget om indvinding af og udnyttelse af forekomster fra søterritoriet er oprettet yderligere en hel del firmaer, vel oven i købet med udenlandsk kapital, som baggrund, og det må vel erkendes, at jo flere firmaer der arbejder på området, desto vanskeligere vil det være at føre kontrol med, at tilladelserne udnyttes på rette måde. Jeg ser meget gerne, at et bestemt firma får tilladelsen, idet man herigennem får en mulighed for at kontrollere, at kun dette udnytter forekomsterne, og at man gør det på en måde, så det ikke skader.

Jeg håber også, at ministeriet vil være ret tilbageholdende med at give tilladelse til udnyttelse, før de i bemærkningerne til forslaget omtalte undersøgelser, som vil strække sig over ca. 5 år for landområdet og 7 år for søterritoriets vedkommende, er gennemført, således at man ikke giver en del tilladelser, som man senere må beklage at man har givet.

Det af justitsministeren fremsatte lovforslag om ændring af lov om kontinentalsoklen er en reel skærpelse af det forslag, der blev vedtaget den 18. maj 1971, idet man allerede dengang gennemførte en kontrol med udvindingen fra disse områder. Nu gør man simpelt hen det, at man foreslår, at der også på disse felter kan gives eneretstilladelse i lighed med, hvad tilfældet er for udvinding af materialer på søterritoriet.

Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne tilsige ministrene den bedste støtte, og jeg håber, at vi hurtigt kan få gennemført disse lovforslag.

Henning Andersen: Det lovforslag om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, som vi behandler her i dag, bygger til dels på to lovforslag, der blev fremsat sidste år, men som ikke blev gennemført, fordi man bl. a. ønskede en samlet bedømmelse af hele dette råstofområde. Ligeledes bygger lovforslaget på den redegørelse, som er kommet fra det